

K PŘÍPRAVĚ VELITELŮ A ŠTÁBŮ V NOVÉM VÝCVIKOVÉM ROCE

Určení hlavních úkolů pro přípravu velitelů a štábů ve výcvikovém roce je výsledkem pečlivé analýzy množství faktorů, které přípravu ovlivňují. Při určení hlavních úkolů na výcvikový rok 1974—1975 jsme vycházeli z důsledného rozboru současného stavu připravenosti velitelů a štábů plnit úkoly při přípravě a vedení soudobých operací vojsk a bojů, z dalšího přehodnocení závěrů o možném charakteru soudobého ozbrojeného boje a též z všestranného rozboru závěrů vyplývajících z posledního Izraelsko-arabského ozbrojeného střetnutí.

Určit, jaký je stav připravenosti velitelů a štábů plnit úkoly v poli, je problém značně složitý. Jednak je k jeho poznání třeba volit individuální přístup — tzn. analyzovat připravenost každého štábu jednotlivě a jednak vytypovat společné podstatné rysy, které by charakterizovaly pozitivní i negativní stránky stavu připravenosti velitelů a štábů v celku.

Nejvěrohodnějším zdrojem poznání stavu připravenosti velitelů a štábů plnit úkoly v přípravě a vedení soudobých operací a bojů jsou velitelsko-štabní cvičení v terénu s pojiťky a se značkovými vojsky. Při nich můžeme vytvářet situace, které vyžadují plné prokázání organizačních schopností, talentu, znalostí, zručnosti, vytrvalosti, sladění, morální a psychické pevnosti, a to jak jednotlivců a skupin, tak i celých kolektivů štábů. Na vytváření takovýchto situací při cvičení se podílejí celé kolektivy zpracovatelů cvičení, celé aparáty ředitelství cvičení a rozhodčí služby, pro které je též každé cvičení tohoto druhu prověrkou jejich schopností nainscenovat realitě podobné situace, zvolit takové učební otázky, které budou vystihovat podstatné problémy soudobého ozbrojeného boje a zároveň budou plně vycházet ze stavu připravenosti daného štábu. Protože každé takové rozsáhlé cvičení je prověrkou i zpracovatelů i řídicího aparátu i cvičících, zasluhuje si problematika přípravy těchto cvičení a přípravy

cvičících na jejich úspěšné absolvování mimořádnou pozornost všech zainteresovaných složek.

Při odpovědi na otázku, jaký je současný stav připravenosti našich štábů plnit úkoly v poli, je třeba začít vyjmenováním pozitivních stránek jejich připravenosti. Získáním nejnovějších poznatků z této oblasti od Sovětské armády podařilo se nám uplatnit některé progresivnější metody přípravy a řízení velitelско-štábních cvičení. Podařilo se nám hlouběji poznat metodiku práce velitelů a štábů při přípravě a vedení operací a boje a na základě toho odhalit a vytypovat kladné stránky této činnosti.

Všestranněji byly rozpracovány a prakticky procvičeny rozhodující přípravy a vedení operace. Konkrétně souběžné plánování operace a boje, rychlé pronikání úkolů k podřízeným, odražení agrese letectva a pozemních sil nepřítele, přechod do útoku na rozhodujících směrech, průlom připravené obrany nepřítele, rozvíjení útoku s násilným přechodem vodních překážek z chodu, ničení protiúderných uskupení nepřítele a celý komplex opatření spojených s přechodem na použití jaderných zbraní. Všechny tyto skutečnosti znamenají **další zvýšení polní přípravy našich velitelů a štábů.**

Jestliže přehodnocujeme závěry o možném charakteru soudobého boje, musíme si na prvním místě uvědomit, jaké nové zbraně a bojová technika a jaké nové moderní prostředky velení byly za poslední léta zavedeny do výzbroje našich vojsk i do vojsk nepřítele. Jaké změny ve vedení bojové činnosti a operace vyvolalo toto zavedení nových zbraní, bojové techniky a prostředků velení. Souběžně s tím však hodnotit, jestli technická připravenost velitelů a štábů, ale i obsluh a osádek odpovídá požadavkům udržování zbraní a techniky neustále v bojeschopném stavu a jestli tato technická a taktická připravenost zabezpečuje jejich nejefektivnější bojové použití.

Poslední Izraelsko-arabský konflikt plně potvrdil platnost výroku s. Kulikova, že úroveň velení v soudobé operaci a boji má stejný význam, vážnost a vliv na výsledek boje a operace, jako např. poměr vojenských sil bojujících stran. V uplynulém výcvikovém roce se nám podařilo docílit nepřetržitosti práce všech tří míst velení PVS, VS, TVS a zároveň jsme získali poznatky i z přenášení velení z vyřazeného velitelského stanoviště na předsunuté velitelské stanoviště. Nepodařilo se nám zatím dosáhnout požadované pohyblivosti míst velení, ani jejich odolnost. Problémem stále zůstává zabezpečení akceschopnosti daného místa velení při vyřazení některých funkcionářů zásahem nepřátelských prostředků. Za této situace s omezeným počtem osob a při požadavku na zastupitelnost je systém práce daného místa velení silně narušen.

Určení hlavních úkolů v přípravě velitelů a štábů na nový výcvikový rok vychází z poznatků štábů Spojených ozbrojených sil i z poznatků našich štábů a orgánů MNO a je založeno na pečlivé analýze dosaženého stavu v této oblasti.

Které komplexní úkoly v oblasti přípravy velitelů a štábů považuje velení naší armády v nastávajícím výcvikovém roce za hlavní? První komplex úkolů se váže k začátku možného ozbrojeného střetnutí.

Před ozbrojenými silami naší ČSSR, tvořícími první strategický sled armád Varšavské smlouvy, stojí jako hlavní splnit spolehlivě úkoly na začátku války. Za situace, když jen v pásmu proti ČSSR může nepřítel při rozpoutání války konvenčními prostředky za prvních 24 hodin boje použít do 2000 letounových vzletů a v pozemních silách zasadit v prvním operačním sledu 2000 tanků a do 800 dělostřeleckých a minometných hlavních by situace na začátku války měla začně dynamický charakter s možností rychlých zvratů v situaci v taktickém

i operačním měřítku. Takové prudké zvraty by mohlo způsobit hromadné zasažení vrtulníkových formací a prostředků radioelektronické války nepřítele. Při rozpoutání raketové jaderné války by se situace stala nesrovnatelně složitější.

K tomu, abychom byli schopni reálně předvídat různé varianty činnosti nepřítele na začátku války a na základě toho hledat nejefektivnější způsoby naší činnosti, je nanejvýš důležité otázkám připravenosti velitelů a štábů — splnit spolehlivě úkoly na začátku války — věnovat soustavnou pozornost. Těmto otázkám v celém komplexu, včetně bojové a mobilizační pohotovosti, musíme věnovat ve výcvikovém roce 1974—1975 prvořadou pozornost. Plnění těchto úkolů je nepředstavitelné bez hlubokého studia nepřátelských uskupení na Západoevropském válčišti, jejich možných způsobů použití při rozpoutání konvenční i jaderné války, bez studia zbraní a bojové techniky, kterými jsou tato uskupení vyzbrojena, bez znalosti způsobů použití zbraní a bojové techniky a jejich palebných a bojových možností a vedle toho i bez hlubokého studia politické, ekonomické a vojenské situace na tomto válčišti.

Při plnění čistě operačních a taktických úkolů na začátku války nemůžeme pouštět ze zřetele ani otázky spojené se zabezpečením plnění úkolů na teritoriu státu.

Celé území našeho státu je pod úhrozu operačně taktických prostředků jaderného napadení, dislokovaných na Západoevropském válčišti a též pod úhrozu taktického letectva. Proto kterýkoliv objekt na našem území může být zasažen nejen jadernými, ale i klasickými zbraněmi a kromě toho je tu ještě možnost použití vrtulníkových formací, aeromobilních formací, vzdušných výsadek a diverzních skupin.

Bez dobře fungujícího týlu žádná armáda nemůže existovat a plnit bojové úkoly. Proto v přípravě velitelů a štábů v souvislosti s řešením úkolů na začátku války je si třeba uvědomit, že naše ozbrojené síly by plnily jednak úkoly spolu se Sovětskou armádou a ostatními bratrskými armádami Varšavské smlouvy proti hlavním uskupením vojsk NATO a jednak na území státu proti letectvým útokům, proti vzdušným výsadekům, proti diverzním a průzkumným skupinám, ale i proti případným domácím zrádcům, při kterých by úzce spolupracovaly s orgány civilní obrany. Zvlášť v případě rozpoutání raketové jaderné války by se naše ozbrojené síly podíleli na likvidaci následků po jaderných úderech nepřítele na teritoriu. Přitom tato likvidace následků by byla nutná jednak k zabezpečení splnění operačních úkolů (manévr druhými sledy, zálohami, přesuny zásob, odsuny raněných apod.) a jednak pro pomoc při záchranných pracích na teritoriu.

Bratrská spolupráce našich ozbrojených sil a orgánů civilní obrany by tu našla konkrétní vyjádření projevu jednoty armády a lidu.

Tolik k prvnímu komplexu úkolů.

Druhý komplex úkolů vytyčených velením naší armády v oblasti přípravy velitelů a štábů pro výcvikový rok 1974—1975 se váže k další racionalizaci systému práce velitelů a štábů v poli, a to jak v období příprav operace a boje, tak i v období jejich vedení.

V období příprav operace a boje zdůrazňujeme úkoly souběžného plánování na všech stupních velení, přičemž vytyčujeme požadavek celý tento proces výrazně zkracovat. Ke zkracování procesu souběžného plánování doporučujeme promyšleněji využívat dostupnou výpočetní techniku, prostředky malé a střední mechanizace, formalizovanou dokumentaci, jakož i přehodnotit dosud používané metodiky práce velitelů a štábů a přizpůsobit je změněným podmínkám. Spolu

s tím je třeba řešit celý komplex úkolů spojených s organizační strukturou štábů, s jejich vybavením, se systémem vnitřních informací, se zvýšením odolnosti míst velení před účinky jaderných i konvenčních zbraní a s jejich přímou ochranou.

V období příprav operace a boje bude hrát významnou úlohu schopnost všech stupňů velení reálně předvídat možný vývoj boje a operace na základě znalostí zákonitostí ozbrojeného boje. Z hlediska takového předvídaní je důležité všestranně poznat a pochopit možný charakter ozbrojeného boje a místo jednotlivých operací a taktických bojů v něm. Při předvídaní vývoje operace a boje vedených s použitím klasických prostředků ničení nám úlohu usnadňuje osvojení si poznatků z druhé světové války. Proto představy a předvídaní v tomto směru se budou blížit s větší pravděpodobností k realitě. Z období druhé světové války tu existuje nahromaděná a zobecněná zkušenost, hlavně od slavné Sovětské armády, kterou chceme plně využít.

Složitější je to s předvídaním možného vývoje boje a operace při rozpoutání raketové jaderné války. Takováto válka zatím vedena nebyla. Máme tedy jen svoje představy o ní. Víme, že může být rozpoutána. Protože o takové válce nemáme k dispozici nahromaděné poznatky a zkušenosti milionových mas lidí [jak je to v případě 2. světové války], bude naše předvídaní méně blízko realitě. Abychom při něm nesklouzli jen k hodnocení vnějších příznaků, musíme vycházet z leninského požadavku o konkrétně historickém přístupu k analýze jevů a tím předcházet subjektivismu, anebo dogmatismu.

V období vedení operace a boje zdůrazňujeme úkol prakticky procvičovat ve velení celý rozsah oboustranného použití prostředků radioelektronického boje, procvičovat velení za silného rušení našich rádiových a radiotechnických prostředků nepřítelem. Dále zdokonalovat systém práce na VS, PVS a TVS, procvičovat přenášení velení při vyřazení VS na PVS. Hlavním místem velení se musí stát pohyblivé velitelské stanoviště na každém stupni velení. Na taktických stupních velení to budou velitelská stanoviště v obrněných transportérech, tankách a na stupni svazků a výše budou doplněny o odolná mobilní štábní pracoviště a případné vzdušné prvky velitelských stanovišť. Tuto pohyblivost VS nezdůrazňujeme nahodile. Hlavně poslední Izraelsko-arabský konflikt ukázal takovou zkušenost, že není možné dopustit zaostávání míst velení za bojovými sestavami v průběhu bojové činnosti, jinak to může způsobit úplné rozvrácení celého systému velení. Pohyblivá velitelská stanoviště proto musí být odolná proti účinkům konvenčních zbraní, aby se mohla směleji přiblížit k bojovým sestavám vojsk a s přehledem situace řídit jejich bojovou činnost.

Na splnění těchto úkolů má značný vliv sladění práce každého velitele se svým štábem. Tuto skutečnost si musí především uvědomit noví velitelé, kteří zatím důkladně neznají připravenost svého štábu k plnění úkolů v poli a které zároveň nezná na druhé straně jejich štáb. Proto i když se všeobecně uznává, že přípravu štábu na štábních nácvicích řídí náčelník štábu, je tu třeba zdůraznit, že celý systém štábních nácviků, jejich postupnou návaznost, obsahovou zaměřenost a hlavně stanovení termínů zvládnutí jednotlivých úkolů, by měl rozhodujícím způsobem ovlivnit velitel. Některé štábní nácviky by měl řídit sám velitel, aby se sám sladil se svým štábem, aby si prověřil jeho připravenost ke splnění úkolů, které stojí v této oblasti jako hlavní v plánu na výcvikový rok.

Požadavky, které klademe dnes na štáby pro práci v poli vyžadují, abychom je trvale sladili a zdokonalovali. Prakticky to vyžaduje každý měsíc uskutečnit jeden štábní nácvik minimálně. Metodická posloupnost při nich by měla

být taková, že se nejdříve sladují pro práci jednotlivé pracovní skupiny a oddělení daného stupně jako celku v terénu na polních pracovištích. Dále by mělo následovat sladění dvou stupňů štábů na společném štábním nácviku zaměřeném ke konkrétní přípravě na velitelsko-štábní cvičení v terénu s pojiťky a se značkovánými vojsky.

Hlavní úkoly vytyčené velením armády v oblasti přípravy velitelů a štábů ve výcvikovém roce 1974—1975 plně respektují požadavek připravovat se na splnění těch úkolů, které bude řešit v budoucí válce a zvláště, které bude třeba řešit v jejím začátku. Vycházejí z toho, že současné bojové prostředky mohou být s požadovaným efektem použity jen za předpokladu vysoké úrovně bojové pohotovosti orgánů velení všech stupňů, budou-li tyto připraveny a schopny řešit složité úkoly, které vyvstanou při rozpoutání konvenční války, anebo raketové jaderné války nepřitelem. Mezi hlavní úkoly, které budou velitelé a štáby řešit v možné válce, se bude řadit organizace průzkumu, hodnocení situace, plánování boje a operace, rychlé doručování úkolů podřízeným, promyšlená organizace boje a operace, udržování spolehlivého velení a nepřetržitá součinnost.

Úspěšně splnit tyto úkoly mohou velitelé a štáby jedině za předpokladu, že si osvojí potřebné operační a taktické znalosti důsledným nácvikem všech praktických činností při práci v poli, hlubokým pochopením charakteru a způsobů vedení soudobé operace a boje a schopností reálně předvídat pravděpodobný vývoj bojové činnosti.